

Uppföljning av placerade barn och unga

Tingsryds kommun

Augusti 2025

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Tingsryds kommun genomfört en granskning av uppföljning av placerade barn och unga.

Granskningens syfte är att bedöma om arbete- och välfärdsnämnden bedriver en ändamålsenlig verksamhet vad gäller placeringar av barn och unga i hem för vård eller boende och i familjehem samt om det sker med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att arbete- och välfärdsnämnden **inte helt** bedriver en ändamålsenlig verksamhet med tillräcklig intern kontroll vad gäller placeringar av barn och unga i hem för vård eller boende och i familjehem.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
Säkerställer nämnden att det upprättas vårdplaner för de barn och unga som ska placeras?	Ja	
Säkerställer nämnden att det upprättas genomförandeplaner för de barn och unga som placeras?	Delvis	
Säkerställer nämnden att det finns dokumenterade riktlinjer och rutiner i linje med lagstiftningens krav avseende uppföljning av enskilda placeringar?	Delvis	
Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på att överväganden om behov av fortsatt vård sker minst var sjätte månad?	Delvis	
Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad?	Nej	
Säkerställer nämnden en tillfredsställande uppföljning av placeringar på aggregerad nivå?	Ja	
Säkerställer nämnden att det finns rutiner för uppföljning och kontroll av privata utförare?	Nej	

Rekommendationer

Mot bakgrund av granskningsresultatet vill vi lämna följande rekommendationer till arbete- och välfärdsnämnden:

- Att säkerställa att upprättande av genomförandeplaner sker inom det tidsspann som de interna rutinerna medger.
- Att säkerställa att arbetet med kvalitetsledningssystemet fortsätter i syfte att leva upp till kraven i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.
- Att säkerställa en efterlevnad till lagens krav på att övervägande om behov av fortsatt vård sker minst var sjätte månad.
- Att säkerställa att överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad genomförs och dokumenteras i enlighet med gällande lagstiftning samt på det sätt som Socialstyrelsen framhåller - det vill säga att de skäl som talar för respektive emot en överflyttning av vårdnaden utförligt dokumenteras.
- Att överväga att utveckla den systematiska uppföljningen avseende verksamhetens stöd och insatser.

Revisionsobjekt i denna granskning är arbete- och välfärdsnämnden. Utifrån granskningsresultatet vill vi dock lämna följande rekommendation till kommunstyrelsen:

- Att säkerställa att ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare tas fram. Detta mot bakgrund av lagens krav om att fullmäktige för varje mandatperiod ska anta ett sådant program.

Innehållsförteckning

Inledning	5
Bakgrund.....	5
Syfte och revisionsfrågor.....	5
Revisionskriterier	5
Avgränsning	6
Metod	6
Organisation	8
Granskningsresultat	10
Vårdplaner.....	10
Iakttagelser.....	10
Bedömning.....	11
Genomförandeplaner	11
Iakttagelser.....	12
Bedömning.....	13
Riktlinjer och rutiner	13
Iakttagelser.....	14
Bedömning.....	15
Övervägande om behov av fortsatt vård	15
Iakttagelser.....	15
Bedömning.....	16
Övervägande om vårdnadsöverflyttning.....	17
Iakttagelser.....	18
Bedömning.....	19
Uppföljning på aggregerad nivå	19
Iakttagelser.....	20
Bedömning.....	21
Uppföljning och kontroll av privata utförare	22
Iakttagelser.....	22
Bedömning.....	23
Samlad bedömning.....	24
Rekommendationer.....	24
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	25

Inledning

Bakgrund

År 2023 fick 25 800 barn och unga i Sverige någon gång under året en heldygnsinsats via socialtjänsten, vilket är en minskning om cirka 800 barn och unga från år 2022 (ca tre procent). Insatser inom den sociala barn- och ungdomsvården innebär ofta ett stort ingrepp i barns, ungdomars och familjers liv.

Socialtjänstlagen tydliggör nämndens ansvar när placeringar sker utanför det egna hemmet. Kraven gäller bland annat planering och uppföljning av vården. Det ställs även krav på att nämnden gör överväganden om skäl till vårdnadsöverflyttning när ett barn varit placerat i ett och samma familjehem i två år.

Utifrån både individ- och ekonomiperspektivet är det viktigt att placeringarna leder till önskat resultat. Det är därför viktigt att nämnden har rutiner för att följa upp och utvärdera sin verksamhet.

De förtroendevalda revisorerna i Tingsryds kommun har i sin risk- och väsentlighetsanalys funnit skäl att granska kommunens arbete med uppföljning av placerade barn och unga.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om arbete- och välfärdsnämnden bedriver en ändamålsenlig verksamhet vad gäller placeringar av barn och unga i hem för vård eller boende och i familjehem samt om det sker med tillräcklig intern kontroll.

1. Säkerställer nämnden att det upprättas vårdplaner för de barn och unga som placeras?
2. Säkerställer nämnden att det upprättas genomförandeplaner för de barn och unga som placeras?
3. Säkerställer nämnden att det finns dokumenterade riktlinjer och rutiner i linje med lagstiftningens krav avseende uppföljning av enskilda placeringar?
4. Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på att överväganden om behov av fortsatt vård sker minst var sjätte månad?
5. Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad?
6. Säkerställer nämnden en tillfredsställande uppföljning av placeringar på aggregerad nivå?
7. Säkerställer nämnden att det finns rutiner för uppföljning och kontroll av privata utförare?

Frågorna 1-6 har till syfte att bedöma ändamålsenlighet utifrån bedömningen om verksamheten lever upp till lagstiftningen. Samtliga frågor har till syfte att bedöma om nämnden har en intern kontroll avseende på om nämnden för arbete och lärande har säkerställt att det finns processer och rutiner.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Kommunallagen (2017:725)

- 5 kap. 3 § (program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare)
- 6 kap. 6 § (nämndens ansvar för den interna kontrollen)
- Socialtjänstlagen (2001:453)¹
  - 6 kap. 7b (att noga följa vården)
  - 6 kap. 8 § (övervägande om behov av fortsatt vård samt övervägande om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden)
  - 11 kap. 3 § (vårdplan och genomförandeplan)
- Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga
  - 13 § (övervägande om behov av fortsatt vård, prövning av om vården ska upphöra samt övervägande om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden)
- Socialtjänstförordningen (2001:937) (vård- och genomförandeplanens innehåll)
- Socialstyrelsens handböcker och föreskrifter på området
  - SOSFS 2011:9 (ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete)
  - Placerade barn och unga - Handbok för socialtjänsten
  - Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten

Avgränsning

Granskningen omfattar i huvudsak år 2024 och berör placeringar av barn och unga som gjorts med stöd av SoL (Socialtjänstlagen 2001:453) eller LVU (Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga 1990:52). Granskningen avgränsas till ovanstående revisionsfrågor.

Granskningen avgränsas till barn 0-18 år. Skälet till avgränsningen är att övervägande av skäl till vårdnadsöverflyttning upphör efter 18 års ålder.

Metod

- Genomgång av styrande, stödjande och uppföljande dokument relevanta för granskningen
- Genomgång av arbete- och välfärdsnämndens protokoll för perioden januari-maj 2025²
- Intervjuer med följande funktioner:
  - Enhetschef individ- och familjeomsorgen
  - Biträdande enhetschef individ- och familjeomsorgen (myndighetsutövning)
  - En barnsekreterare och tre fd. barnsekreterare (som sedan organisationsförändringen i april 2025 innehar andra tjänster i verksamheten)

---

¹ En ny socialtjänstlag gäller från och med 2025-07-01. Denna granskning har genomförts under våren 2025 och är främst baserad på handläggning som genomförts tidigare än tidpunkten för den nya lagens införande. Vi har i denna granskning därför utgått från den lagstiftning och de paragrafer som gäller till och med 2024-06-30.

² Nämnden är ny fr o m 2025-01-01

- Granskning av ett urval om totalt tio ärenden rörande barn i åldern 0-18 år som placerats i HVB³ eller familjehem under minst sex månader. Aktgranskningen har i huvudsak omfattat en kontroll av huruvida vård- och genomförandeplaner finns upprättade samt om övervägande om fortsatt vård skett inom sex månader. Vid granskning av genomförandeplaner har kontrollerats att dessa innehåller uppgifter om när och hur planen ska följas upp. Dessutom har totalt fem ärenden där barnet varit placerat i samma familjehem i minst två år kontrollerats, med avseende på om övervägande av överflyttning av vårdnad har skett i enlighet med lagens krav.

Rapporten har kvalitetssäkrats i enlighet med PwC:s interna rutiner och checklistor för kvalitetssäkring.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Organisation

I Tingsryds kommun ansvarar arbete- och välfärdsnämnden för att fullgöra kommunens uppgifter inom individ- och familjeomsorgsområdet. Arbete- och välfärdsnämnden är nyinrättad från och med 2025-01-01. Innan dess ansvarade den dåvarande individnämnden för myndighetsutövning gentemot enskilda och kommunstyrelsen ansvarade för alla övriga uppgifter enligt socialtjänstlagen och tillhörande förordningar.

I april 2025 genomfördes en organisationsförändring inom individ- och familjeomsorgen (IFO). IFO-enheten består numera av tre grupper; en mottagningsgrupp som ansvarar för en gemensam mottagning av ärenden rörande både barn och unga samt vuxna. Därutöver finns en stöd- och behandlingsgrupp samt en utrednings- och placeringsgrupp. Inom placeringsgruppen arbetar vid granskningstillfället en barnsekreterare och två familjehemssekreterare. En tjänst som barnsekreterare är vakant. Denna täcks i dagsläget genom att en familjehemssekreterare stöttar upp som barnsekreterare, medan rekrytering pågår. Innan organisationsförändringen fanns totalt fyra barnsekreterare. Tre av dessa har numera andra inriktningar i sina tjänster. Förändringen beskrivs till del vara en följd av den nya socialtjänstlag som förväntas träda i kraft 2025-07-01.

I socialtjänstlagen finns bestämmelser om att det för utförande av uppgifter inom socialtjänsten ska finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. I 3 kap 3a § regleras att nämnden ska använda handläggare som har avlagt svensk socionomexamen eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan för utförande av sådana uppgifter inom socialtjänsten rörande barn och unga som innefattar:

1. bedömning av om utredning ska inledas,
2. utredning och bedömning av behovet av insatser eller andra åtgärder, eller
3. uppföljning av beslutade insatser

I Socialstyrelsens Öppna jämförelser finns nyckeltal rörande kompetenskraven. I tabellen nedan framgår hur stor andel av handläggarna som har minst ett, tre respektive fem års erfarenhet av barnutredningar.

Tabell 1. Handläggare med socionomexamen och minst ett, tre respektive fem års erfarenhet, Tingsryds kommun (Källa: Socialstyrelsens Öppna jämförelser)

	2022	2023	2024
Handläggare med socionomutbildning och minst ett års erfarenhet av barnutredningar, procent	61,6	100,0	91,3
Handläggare med socionomutbildning och minst tre års erfarenhet av barnutredningar, procent	51,5	81,8	73,9

Handläggare med socionomutbildning och minst fem års erfarenhet av barnutredningar, procent	51,5	54,5	65,2
--	------	------	------

Vid intervjuer framkommer att de handläggare som inte har formell socionomexamen har läst till de kurser som behövs för att anses ha motsvarande kompetens.

I nämndens delegationsordning⁴ framgår vem som har rätt att fatta beslut om placeringar i familjehem eller HVB. Biträdande enhetschef har delegation på beslut upp till två månader och enhetschef upp till fyra månader. Vid placering längre än fyra månader ska beslut fattas av nämnden.

---

⁴ Beslutad 2025-01-23 § 7 och giltig från och med 2025-02-20

Granskningsresultat

Vårdplaner

I socialtjänstlagen anges att den vård som nämnden avser att anordna för ett barn/ungdom som placeras i familjehem eller HVB ska dokumenteras i en så kallad vårdplan. Socialstyrelsen tydliggör i handboken *Placerade barn och unga* att vårdplanen behöver upprättas innan nämnden fattar beslut om vård. Vårdplanen ska revideras senast när barnet varit placerat i två år. Vid den tidpunkten ska vårdplanen (om det inte finns särskilda hinder för detta) särskilt avse barnets långsiktiga boende.

Närmare detaljer om vilka uppgifter vårdplanen ska innehålla regleras i socialtjänstförordningen (2001:937). Det handlar bland annat om målet med vården samt hur umgänget med föräldrar, vårdnadshavare och andra närstående ska ordnas.

Revisionsfråga 1: Säkerställer nämnden att det upprättas vårdplaner för de barn och unga som placeras?

Iakttagelser

I granskningen framkommer att handläggning av ärenden som rör barn och unga sker enligt arbets sättet Barns behov i centrum (BBIC⁵), som finns integrerat i verksamhetssystemet. Det innebär att dokument som exempelvis vårdplaner upprättas i befintliga mallar utifrån en viss förutbestämd struktur.

Vid intervjuer ges uttryck för att det finns en god följsamhet till kraven på att upprätta vårdplaner inför placeringar i både familjehem och HVB. Vårdplanen framhålls bifogas till nämnden i samband med hantering av frågan om placering. Samtidigt beskrivs att det funnits brister i revidering av vårdplaner i placeringar som pågått under längre tid än två år. I sammanhanget nämns att arbetsgruppen upplevt hög arbetsbelastning vilket medfört att prioriteringar bland uppgifterna behövt göras. Revidering av vårdplaner har då inte hört till de uppgifter som prioriterats högst, i synnerhet i de ärenden där inga större behov av förändringar noterats. Ett arbete ha genomförts för att ”komma ikapp” i de ärenden där vårdplaner varit för gamla.

Intervjuade beskriver att närmaste chef har så kallade ärendegenomgångar med respektive barnsekreterare en gång var fjärde till var sjätte vecka, då varje ärende går igenom. Enligt intervjuade är förekomsten av aktuella vårdplaner dock inte ett område som omfattas av dessa genomgångar. Det ges

---

⁵ En struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av myndighetsutövningen som är anpassad efter socialtjänstens regelverk

dock uttryck för en uppfattning om att det vore önskvärt att få stöd i detta och att påminnas om alla de handläggningsmoment som behöver göras för att lagens krav ska uppfyllas.

Aktgranskning

Vi har genomfört en aktgranskning av totalt tio ärenden avseende placerade barn/unga. I samtliga av de granskade ärendena finns vårdplaner upprättade. I åtta av tio ärenden är vårdplanen upprättad innan placeringsdatumet. Resterande två vårdplaner har ett upprättandedatum som är några dagar senare än placeringsdatumet. Detta skedde år 2022 respektive 2023.

Vi noterar i ett av de granskade ärendena att vårdplanen reviderades efter 2,5 år. I övriga nio ärenden noteras inga avvikelser från lagens krav om att vårdplanen ska revideras senast när barnet varit placerat i två år.

Bedömning

Säkerställer nämnden att det upprättas vårdplaner för de barn och unga som placeras?

Ja.

Genomförd aktgranskning visar att vårdplaner finns upprättade i samtliga kontrollerade ärenden och att ingen av dessa, vid tidpunkten för granskningen, är äldre än två år. Enstaka avvikelser noteras exempelvis vad gäller att vårdplanen behöver upprättas innan nämnden beslutar om vård, men då detta skedde för en längre tid sedan gör vi i granskningen ingen mer omfattande värdering av detta.

Vår aktgranskning är avgränsad till tio ärenden vilket gör att det inte med säkerhet går att uttala att resultatet är representativt för verksamheten totalt. Aktgranskningen ger dock en indikation i ljuset av aktuella bestämmelser på området.

Genomförandeplaner

Revisionsfråga 2: Säkerställer nämnden att det upprättas genomförandeplaner för de barn och unga som placeras?

Utöver vårdplanen finns i socialtjänstlagen även krav på att en så kallad genomförandeplan ska upprättas för ett barn som är placerat i familjehem eller HVB. Genomförandeplanen syftar till att konkretisera innehållet i vårdplanen genom att beskriva specifika åtgärder och aktiviteter för hur målen ska nås.

I Socialstyrelsens skrift *Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten* går att utläsa att genomförandeplanen ska upprättas av den nämnd som har beslutat om placeringen. Vidare framgår att planen bör upprättas i samråd med den som ska ge vården till barnet/den unge. Socialstyrelsen betonar i *Placerade barn och unga - Handbok för socialtjänsten* att en genomförandeplan som upprättats av ett HVB aldrig kan ersätta nämndens genomförandeplan.

I enlighet med socialtjänstförordningen ska genomförandeplanen innehålla uppgifter om exempelvis barnets och vårdnadshavares syn på den planerade vården samt när och hur planen ska följas upp.

lakttagelser

Vid intervjuer framkommer att en genomförandeplan ska upprättas så snart som möjligt efter att placeringen verkställts. Enligt intervjuade finns rutiner som anger att en genomförandeplan ska vara upprättad inom en månad, men det framhålls vara oklart om denna tidsram efterlevs i praktiken.

Intervjuade beskriver att syftet med genomförandeplaner tydliggjorts under de senaste två åren. Detta innefattar bland annat vikten av mätbara mål och tydliga krav på uppdragstagaren (exempelvis familjehemmet eller HVB). I sammanhanget betonas vikten av att uppdragstagaren behöver arbeta aktivt för att målen i genomförandeplanen (och vårdplanen) ska nås. I granskningen ges uttryck för att antalet placeringar sjunkit de senaste åren och att andelen institutionsplaceringar minskat till förmån för mer stadigvarande familjehemsplaceringar. Detta uppfattas vara ett resultat av det aktiva arbete som bedrivits på området, både vad gäller mätbara mål och tydliga krav på utförare, men också tack vare rekrytering av "egna" familjehem. Ett ökat fokus har också legat på att utreda, utbilda och ge stöd till familjehemmen.

Enligt intervjuade kan det finnas vissa brister vad gäller förekomsten av genomförandeplaner. Det utvecklingsarbete som inleddes inom barn- och ungdomsvården för cirka två år sedan beskrivs omfatta dels myndighetsutövningen, dels öppenvården. Vad gäller genomförandeplaner har ett aktivt arbete skett inom öppenvården, medan det inom myndighetsutövningen fortsatt finns arbete kvar att göra.

I granskningen ges uttryck för att det verksamhetssystem som används i handläggningen av individärenden inte per automatik registrerar det senaste datumet för då en genomförandeplan upprättats. Enligt intervjuade medför detta i vissa fall att det kan se ut som att planen är upprättad en längre tid tillbaka än vad den i praktiken är. I dessa fall behöver datumet justeras manuellt, vilket framhålls vara lätt att missa.

Att använda genomförandeplanen som utgångspunkt i uppföljning av placeringen beskrivs som något som utvecklats de senaste två åren.

Det genomförs inga särskilda kontroller avseende förekomsten av genomförandeplaner. I likhet med vad som ges uttryck för kring vårdplaner, uttrycks ett önskemål om att även förekomsten av genomförandeplaner bör vara en del av de systematiska ärendegenomgångarna.

Aktgranskning

I samtliga tio kontrollerade ärenden finns minst en genomförandeplan upprättad.

Enligt intervjuade anger den lokala rutinen på området att en genomförandeplan ska vara upprättad inom en månad från placeringsdatum. Genomförd aktgranskning visar att ingen av de granskade genomförandeplanerna är upprättad inom det tidsspannet. Vi noterar variationer mellan strax över en månad upp till strax över ett år från det att placeringen verkställdes.

I ett av ärendena finns en genomförandeplan som är upprättad 2,5 år *innan* det aktuella placeringsdatumet som vi i granskningen erhållit uppgifter om. Det finns i det ärendet dock en nyare/reviderad vårdplan.

Samtliga kontrollerade genomförandeplaner innehåller uppgifter om *när* uppföljning ska ske. Nio av tio planer innehåller även uppgifter om *hur* uppföljningen avses genomföras.

Bedömning

Säkerställer nämnden att det upprättas genomförandeplaner för de barn och unga som placeras?

Delvis.

Utifrån genomförd granskning är vår uppfattning att ett utvecklingsarbete gällande genomförandeplanernas förekomst och innehåll skett under de senaste två åren. Vår aktgranskning visar att genomförandeplaner finns upprättade i samtliga granskade ärenden. Enligt intervjuade finns en uttalad förväntan om att en genomförandeplan ska vara upprättad inom en månad från placeringsdatumet. Ingen av de kontrollerade planerna är upprättade inom det tidsspannet.

Riktlinjer och rutiner

Revisionsfråga 3: Säkerställer nämnden att det finns dokumenterade riktlinjer och rutiner i linje med lagstiftningens krav avseende uppföljning av enskilda placeringar?

I socialtjänstlagen regleras att den placerande nämnden noga ska följa vården av de barn och unga som vårdas i ett familjehem, jourhem, stödboende eller hem för vård eller boende. Detta ska ske främst genom regelbundna personliga besök i hemmet där barnet/den unge vistas, enskilda samtal med barnet/den unge, samtal med den eller dem som tagit emot barnet/den unge i sitt hem samt samtal med vårdnadshavare. I socialtjänstlagen anges vidare att nämnden särskilt ska uppmärksamma barnets/den unges hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till anhöriga och andra närstående.

Socialtjänstlagen reglerar vidare att nämnden minst var sjätte månad ska överväga om det, för den som är placerad i familjehem eller HVB, föreligger ett behov av fortsatt vård (se separat kapitel om detta längre ner) och hur vården bör inriktas och utformas. Motsvarande bestämmelser finns även i lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete framhålls att den som bedriver socialtjänst ska identifiera, beskriva och fastställa de processer och rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet. Det kan därför finnas behov av att på lokal nivå upprätta kompletterande rutiner som närmare preciserar hur ovanstående ska gå till i praktiken.

lakttagelser

Enligt intervjuade reviderades verksamhetens rutindokument under år 2023, bland annat mot bakgrund av de förändringar som skedde i och med Lex Lilla Hjärtat⁶. I dagsläget beskrivs dokumenten finnas att tillgå via en gemensam digital mapp.

I granskningen framkommer att det finns ett kvalitetsledningssystem bestående av olika processer som man kan klicka sig vidare genom. Samtliga handläggare har varit delaktiga i framtagandet av de processer som ledningssystemet omfattar. Vi har inom ramen för granskningen tagit del av urklipp ur kvalitetsledningssystemet, som visar på olika processer för vård utanför hemmet.

Kvalitetsledningssystemet beskrivs vid granskningstillfället ännu inte vara helt färdigställt. Arbetet har pausats i avvaktan på den nya socialtjänstlagen, som träder i kraft 2025-07-01.

Vi har inom ramen för granskningen tagit del av ett dokument kallat *Checklista familjehemsplacering SoL och LVU* (ej daterat). Detta dokument innehåller uppgifter om vilka åtgärder som ska vidtas i respektive del av processen; inför placering, när placering skett samt efter avslutad placering. Det framgår även vilken roll (barnsekreterare eller familjehemssekreterare) som ansvarar för vilket moment. Vad gäller uppföljning av enskilda placeringar framgår i checklistan att barnsekreterare bör träffa barnet minst fyra gånger per år. Intervjuade ger uttryck för att detta i huvudsak efterlevs. Vidare framgår i checklistan att övervägande av familjehemsplaceringen ska ske var sjätte månad samt att vårdnadsöverflyttning ska övervägas när barnet varit placerat i samma familjehem i två år (se mer i kommande kapitel). Vi har i granskningen inte funnit någon motsvarande checklista för placering i HVB.

Utöver det stöd som dokumenterade processer, rutiner etc. ger, finns även olika forum för diskussion och vägledning. Som tidigare nämnts genomförs ärendegenomgångar var fjärde till varje sjätte vecka. Därutöver genomförs gruppmöten en gång per vecka, där exempelvis gemensamma utvecklingsfrågor diskuteras och frågor i ärenden kan lyftas för kollegialt stöd. Vid gruppmötena fördelas även eventuella nya ärenden. Handläggarna har även extern handledning en gång per månad.

---

⁶ Lex lilla hjärtat är samlingsnamnet för lagändringarna om vård av placerade barn i SoL och LVU som genomfördes efter det uppmärksammade fallet med Lilla Hjärtat

Bedömning

Säkerställer nämnden att det finns dokumenterade riktlinjer och rutiner i linje med lagstiftningens krav avseende uppföljning av enskilda placeringar?

Delvis.

Vi konstaterar att det finns ett kvalitetsledningssystem som innehåller handläggningsprocessens olika delar, där det är möjligt att klicka sig vidare i systemet för att få del av styrande och stödjande material. Arbetet med kvalitetsledningssystemet är vid granskningstillfället dock pausat, i väntan på att den nya socialtjänstlagen träder i kraft. De stödjande dokumenten finns i dagsläget i en gemensam digital mapp. Där återfinns bland annat den checklista som används vid placeringar i familjehem, som bland annat tydliggör att barnsekreterare bör träffa barnet minst fyra gånger per år. Vi har inom ramen för granskningen inte kunnat verifiera att det finns några motsvarande rutiner för uppföljning vad gäller placeringar i HVB.

Utöver ovanstående checklista avseende familjehemsplacering finns dokument som beskriver processen i samband med överväganden/omprövningar av fortsatt vård (se mer i nästkommande kapitel).

Övervägande om behov av fortsatt vård

Revisionsfråga 4: Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på att överväganden om behov av fortsatt vård sker minst var sjätte månad?

Enligt 6 kap. 8 § socialtjänstlagen ska nämnden minst en gång var sjätte månad överväga om vården fortfarande behövs och hur vården bör inriktas och utformas.

När ett barn/ungdom är placerad enligt tvångslagstiftningen LVU återfinns motsvarande bestämmelser i 13 § LVU. Där regleras att om vård beretts med stöd av 2 § LVU (dvs. pga förhållanden i hemmet) ska nämnden minst var sjätte månad överväga om vården fortfarande behövs. Är barnet/ungdomen placerade enligt 3 § LVU (dvs. om den enskilde själv utsätter sin hälsa och utveckling för en påtaglig risk) ska nämnden inom sex månader från dagen för verkställighet pröva om vården ska upphöra. Frågan ska därefter prövas fortlöpande inom sex månader från senaste prövning.

Iakttagelser

I nämndens delegationsordning tydliggörs att övervägande om behov av fortsatt vård ska informeras till nämnden.

Vid intervjuer förmedlas en uppfattning om god efterlevnad till lagens krav gällande överväganden om behov av fortsatt vård. Det anges att det är varje enskild barnsekreterare ansvar att hålla reda på när det är dags att ta upp ett övervägande till nämnden. Sedan april 2025 är organisationen förändrad och flera

av de tidigare barnhandläggarna innehar andra tjänster, men beskriver att man tidigare haft god kännedom om varandra ärenden vilket innebar att om någon skulle vara frånvarande fanns alltid uppbackning. Det förmedlas en uppfattning om att all relevant dokumentation finns i respektive barns journal.

Som tidigare nämnts finns en särskild checklista för familjehemsplaceringar. I denna anges att barnsekreterare, i samband med övervägande om behov av fortsatt vård, träffar familjehemmet och barnet, har samtal med vårdnadshavare samt kontakt med skola och eventuella vårdkontakter. Övervägandet lämnas till arbete- och välfärdsnämnden. Utöver checklistan har vi även erhållit (ej daterade) dokument innehållandes information om bland annat juridiska förutsättningar samt syftet med överväganden och omprövningar.

Aktgranskning

I vår aktgranskning har vi granskat om övervägande/omprövning har genomförts inom sex månader från det att barnet placerades (samt inom sex månader från senaste övervägande/omprövning, i de fall som placeringen pågått längre än 12 månader).

Vi efterfrågade underlag för de tio senast inledda placeringarna räknat från 2024-10-31 och bakåt. Vid tidpunkt för granskningen borde det alltså ha skett minst ett övervägande/en omprövning i respektive ärende. Samtliga akter som vi tagit del av har avsett placeringar i familjehem. Placeringarna har inletts mellan 2022 och 2024.

I aktgranskningen noteras en viss variation i huruvida vårdbehovet övervägts i nämnden inom sex månader. I två av de kontrollerade ärendena har samtliga överväganden som varit aktuella för det enskilda barnet skett inom lagstadgade tidsgränser. I övriga åtta ärenden noteras en eller två avvikelser. I dessa fall har spannet i huvudsak varierat mellan sex månader och två dagar upp till sex månader och tolv dagar.

Sett endast till de senast genomförda övervägandena har nio av tio skett inom sex månader. I det tionde ärenden skedde övervägandet efter sju månader.

Bedömning

Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på att överväganden om behov av fortsatt vård sker minst var sjätte månad?

Vi konstaterar att det finns dokumenterat stöd i arbetet med familjehemsplaceringar, vilket bland annat innefattar överväganden/omprövningar.

Vår bedömning är att det inte fullt ut finns en efterlevnad till lagstiftningens krav på att överväganden om behov av fortsatt vård sker minst var sjätte månad. Utifrån genomförda intervjuer är vår uppfattning att det inom verksamheten dock upplevs finnas en god följsamhet till lagens krav på området. Vår aktgranskning visar dock att det förekommit vissa avvikelser.

Även om urvalet i vår aktgranskning är begränsat till tio ärenden och vi inte med säkerhet kan säga att resultatet är representativt för verksamheten totalt, ger det en indikation. Mot bakgrund av att lagens krav gäller samtliga ärenden vill vi rekommendera arbete- och välfärdsnämnden att fortsätta att arbeta för att överväganden och omprövningar sker inom lagstadgad tid.

Ett övervägande om behov av fortsatt vård syftar till att bedöma om vården fortsatt behövs samt hur den ska inriktas och utformas. Det är därför väsentligt ur såväl kvalitets- och rättssäkerhetsperspektiv som kostnadsperspektiv att sådant sker inom lagstadgad tid.

Övervägande om vårdnadsöverflyttning

Revisionsfråga 5: Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad?

När ett barn/ungdom varit placerat i ett och samma familjehem under två år ska nämnden särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 8 § föräldrabalken. Att sådant övervägande ska ske regleras i 6 kap. 8 § socialtjänstlagen. Efter de två första åren ska frågan övervägas årligen. Att övervägande om överflyttning av vårdnad ska ske när barnet varit placerat i samma familjehem under två år är en lagskärpning som gäller från och med 2022-07-01. Dessförinnan gällde att ett sådant övervägande skulle ske efter tre år (och årligen därefter). Vid övervägande om överflyttning av vårdnad ska ett antal olika parametrar beaktas;

- barnets och familjehemsföräldrarnas inställning till en vårdnadsöverflyttning,
- barnets relation till familjehemsföräldrarna och deras förmåga att tillgodose barnets behov av en trygg och god uppväxt,
- familjehemsföräldrarnas inställning till och förmåga att tillgodose barnets behov av kontakt med sina föräldrar och andra närstående, och
- barnets relation till sina föräldrar.

I Socialstyrelsens handbok *Placerade barn och unga* framgår att de skäl som vägs för och emot vårdnadsöverflyttning bör dokumenteras utförligt.

lakttagelser

I nämndens delegationsordning framgår att vårdnadsöverflytt ska övervägas till nämnden senast när barnet varit placerat i samma familjehem i två år, och därefter årligen. Nämnden är delegat att besluta om ansökan om vårdnadsöverflytt, i de ärenden som detta är aktuellt.

I tidigare nämnda checklista avseende familjehemsplaceringar anges att vårdnadsöverflyttning ska övervägas när barnet varit placerat i samma familjehem i två år, och sedan fortlöpande var sjätte månad. Om bedömning görs att en vårdnadsöverflyttning är för barnets bästa och familjehemmet samtycker till detta, inleds en utredning gällande vårdnadsöverflyttning. I detta sammanhang hänvisas till handledning i Riktlinjer för vårdnadsöverflyttning.

Vid intervjuer ges uttryck för att det finns en ambition om att information om nämndens skyldighet att överväga skäl till vårdnadsöverflytt ska lämnas redan i samband med rekrytering av familjehem, för att familjehemmen ska vara informerade om möjligheten att överta vårdnaden i de ärenden som detta bedöms lämpligt.

Enligt intervjuade har överväganden om vårdnadsöverflyttning identifierats som ett utvecklingsområde. I dokumentet för övervägande om behov av fortsatt vård finns utrymme att dokumentera övervägande om vårdnadsöverflyttning. Intervjuade beskriver dock att det i dagsläget inte finns något etablerat arbetssätt för att systematiskt och regelbundet dokumentera överväganden av huruvida skäl till vårdnadsöverflyttning föreligger. Det innebär att även om analyser och bedömningar gällande barnets och familjehemmets situation och förutsättningar uppfattas göras, så dokumenteras inte dessa alltid i särskilda överväganden som lyfts för information till nämnden. Frågan om vårdnadsöverflyttning lyfts i dagsläget till nämnden i de ärenden det föreligger ett förslag om att vårdnaden ska flyttas.

Aktgranskning

Vi har inom ramen för granskningen efterfrågat fem ärenden avseende barn/unga som varit placerade i ett och samma familjehem i minst två år, i syfte att kontrollera om dokumenterade överväganden avseende överflyttning av vårdnad genomförts i enlighet med befintliga krav på området. Vi har efterfrågat material för de fem senaste placeringarna genomförda från 2023-02-28 och bakåt.

I två av de kontrollerade ärendena saknas i erhållet material helt dokumentation av frågan om vårdnadsöverflyttning. I övriga tre noteras följande:

- I ett ärende framgår att diskussion gällande vårdnadsöverflyttning har inletts. Detta framgår i det senast genomförda övervägandet om behov av fortsatt vård, som är daterat fyra år efter placeringsdatum.

- I ett ärende berörs frågan om vårdnadsöverflyttning första gången i ett övervägande om behov av fortsatt vård, som är daterat sju år efter placeringsdatum. Därefter har övervägande om skäl till vårdnadsöverflyttning även skett i båda de efterföljande övervägandena om fortsatt vård.
- I ett ärende framgår vårdnadshavarnas inställning till överflyttning av vårdnad i ett övervägande om behov av fortsatt vård, som är daterad 1,5 år efter placeringsdatum. I efterföljande övervägande om behov av fortsatt vård framgår att en process avseende överflyttning av vårdnad har inletts.

Bedömning

Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad?

Nej.

Vi konstaterar att det finns en dokumenterad checklista som beskriver arbetet med överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad.

Utifrån vår aktgranskning och genomförda intervjuer är vår bedömning att det finns brister vad gäller dokumenterade överväganden avseende skäl till vårdnadsöverflyttning. Förutom variationer mellan tidpunkten i förhållande till placeringsdatum för då frågan om vårdnadsöverflyttning dokumenterats, visar vår granskning även att det förekommer skillnader i huruvida det framgår vilka skäl som talar för respektive emot en överflyttning av vårdnaden.

Genom en överflyttning av vårdnaden till familjehemsföräldrarna kan bättre möjligheter till kontinuitet och stabilitet i vården skapas. Det är viktigt att nämnden säkerställer att överväganden sker i enlighet med vad lagstiftningen anger, i syfte att ge förutsättningar för ansökan om överflyttning i de fall som detta är motiverat. Detta är väsentligt både för det enskilda barnets trygghet, men också för att nämnden ska kunna avsluta de familjehemsplaceringar där vårdnaden kan övergå till familjehemmet.

Vi rekommenderar arbete- och välfärdsnämnden att tillse att överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad genomförs och dokumenteras i enlighet med gällande lagstiftning samt på det sätt som Socialstyrelsen framhåller - det vill säga att de skäl som talar för respektive emot en överflyttning av vårdnaden utförligt dokumenteras.

Uppföljning på aggregerad nivå

Revisionsfråga 6: Säkerställer nämnden en tillfredsställande uppföljning av placeringar på aggregerad nivå?

I Socialstyrelsens handbok *Placerade barn och unga* framgår att systematisk uppföljning i grunden handlar om att säkerställa att de insatser som beslutas och utförs är till nytta för barnet/den unge. Socialstyrelsen menar att en väl genomförd uppföljning bland annat kan leda till bättre kunskap om de insatser som verksamheten erbjuder och hur dessa fungerar. I sammanhanget betonas vikten av att följa upp dels på individnivå, dels på verksamhetsnivå.

Vi har i tidigare avsnitt avseende kommunens arbete med vårdplaner, genomförandeplaner och hantering av överväganden av vård hanterat frågan om nämndens kontroll och uppföljning inom dessa områden. I detta kapitel granskar vi nämndens kontroll och uppföljning av placeringar på en aggregerad nivå.

lakttagelser

Sedan 2025-01-01 ansvarar arbete- och välfärdsnämnden, med tillhörande förvaltning, för all individ- och familjeomsorg. Intervjuade beskriver att detta är en skillnad jämfört med den tidigare organisationen, där individnämnden fattade beslut i individärenden men inte hade något ekonomiskt ansvar eller ansvar för verksamheten i övrigt. Numera uppfattas ett större fokus kunna läggas på individ- och familjeomsorgen även på den politiska nivån, jämfört med i kommunstyrelsen där IFO endast utgjorde en mindre del bland kommunens övriga verksamheter. Det uppfattas också finnas en tydligare röd tråd när nämnden har ansvaret för både ekonomin och förvaltningen.

I *Rutin Ledningssystem SOSFS Arbete- och välfärdsförvaltningen*⁷ framgår ett årshjul för när under året som olika planerings- och uppföljningsaktiviteter ska genomföras och rapporteras.

I dåvarande arbete- och lärandeavdelningens *kvalitetsberättelse* för år 2024⁸ beskrivs det kvalitetsarbete som skedde under år 2024. I kvalitetsberättelsen framgår bland annat, vilket nämnts i ett tidigare kapitel, att antalet HVB-placeringar minskat till förmån för familjehemsplaceringar. Detta beskrivs ha gett positiva resultat både för klienter och den övergripande kvaliteten, men också bidragit till en ekonomi i balans. Vidare framgår att familjehemssekreterare utbildats inom Kälvestensmetoden för att på ett mer effektivt sätt kvalitetssäkra de familjer som samarbete sker med. Likaså har familjehemssekreterare även utbildats i metoden *Ett hem att växa i*, som ger verktyg för att kunna utbilda och handleda familjehemmen på ett mer systematiskt och utvecklande sätt. Utöver ovanstående redovisas i kvalitetsberättelsen även antalet inkomna klagomål och synpunkter samt vad dessa bestått i. Under 2024 inkom sju klagomål (rörande två olika ärenden) avseende placerade barn, där anhöriga haft synpunkter på handläggningen.

---

⁷ Senast reviderad 2025-02-18

⁸ Godkänd av arbete- och välfärdsnämnden 2025-03-20 § 43

I arbete- och välfärdsnämndens *Verksamhetsplan och mål för 2025*⁹ framgår att det är fortsatt prioriterat att utöka antalet egna familjehem för att erbjuda likvärdig, kvalitetsmässig och kostnadseffektiv familjehemsvård, Förutom att fokusera på att utöka antalet ”egna” familjehem och minska de konsulentstödda, ligger fokus på att förstärka barnperspektivet för att barnet ska förstå sitt ärende.

Vid intervjuer framkommer att verksamheten månadsvis informerar nämnden om statistik omfattandes exempelvis antalet placeringar i respektive placeringsform. Vi har gått igenom protokoll från arbete- och välfärdsnämndens sammanträden under perioden januari-maj 2025 och noterar att nämnden erhållit månadsvisa rapporteringar av nyckeltal rörande individ- och familjeomsorgen¹⁰. Vi har inom ramen för granskningen tagit del av dessa bilagor avseende nyckeltal per februari, mars respektive april som rapporterats till nämnden. Vi noterar att dessa bland annat innehåller statistik avseende antalet barn i olika placeringsformer samt antalet vårddygn. Även generell information om vilken typ av problematik som förvaltningen noterar bland de placerade barnen, hur man arbetar med detta etc. beskrivs ha rapporterats till nämnden. 2025-05-22 § 83 godkände nämnden delårsrapport 1 per 2025-04-30, i vilken det bland annat konstateras att individ- och familjeomsorgen prognostiserar en budget i balans, hänförligt bland annat till lägre kostnader inom institutionsvård för barn och unga.

Nämnden har även erhållit löpande information om organisationsförändring inom IFO. Vid sammanträdet i april tog nämnden emot information om att arbetet med intern kontroll 2025 påbörjas.

I Socialstyrelsens *Öppna jämförelser* framgår att Tingsryd kommun för år 2023 och 2024 svarat ”nej” på frågan huruvida man genomfört individbaserad systematisk uppföljning av verksamhetens stöd och/eller insatser till enskilda¹¹.

Bedömning

Säkerställer nämnden en tillfredsställande uppföljning av placeringar på aggregerad nivå?

Ja.

Genomförd granskning visar att nämnden har en kontinuerlig uppföljning avseende placeringar på en övergripande nivå, genom exempelvis delårsrapporter, kvalitetsberättelse samt löpande information vid nämndens sammanträden.

---

⁹ Fastställd 2025-01-23 § 8

¹⁰ 2025-02-13 § 20, 2025-03-20 § 39, 2025-04-16 § 59 respektive 2025-05-22 § 73

¹¹ Med detta avses till exempel vilka enskilda som erbjuds och/eller får ett visst stöd eller en viss insats, vilken omfattning stödet och insatserna har eller hur de fördelas mellan olika grupper (t.ex. utifrån kön och ålder) inom målgruppen

Uppföljning på en övergripande nivå är väsentligt ur flera perspektiv, inte minst för att öka kunskaperna om de insatser som verksamheten erbjuder och hur väl dessa fungerar för de berörda barnen/ungdomarna. Socialstyrelsens *Öppna jämförelser* visar att socialnämnden inte genomfört individbaserad systematisk uppföljning avseende verksamhetens stöd och/eller insatser till enskilda. Socialstyrelsen framhåller i sitt analysstöd att avsaknad av arbete med sådan systematisk uppföljning kan begränsa verksamhetens möjligheter att vara en kunskapsbaserad verksamhet. Den nya socialtjänstlagen som gäller från och med 2025-07-01 lägger ett ökat fokus vid att insatserna ska vara kunskapsbaserade. Mot bakgrund av detta vill vi rekommendera arbete- och välfärdsnämnden att överväga att utveckla den systematiska uppföljningen avseende verksamhetens stöd och insatser.

Uppföljning och kontroll av privata utförare

Revisionsfråga 7: Säkerställer nämnden att det finns rutiner för uppföljning och kontroll av privata utförare?

Enligt kommunallagen 5 kap. 3 § ska fullmäktige för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.

Det är viktigt att det finns rutiner för att kontrollera och följa upp efterlevnaden av avtalen för att säkerställa att verksamheten utförs på ett ändamålsenligt sätt. Det måste också finnas rutiner för att uppmärksamma och åtgärda brister i utfört arbete, till exempel i omvårdnad och i skötsel av kommunens markytor, och för att upptäcka oseriösa utförare.

lakttagelser

I granskningen framkommer att det inte finns något av fullmäktige antaget program med mål och riktlinjer för uppföljning av privata utförare. Det finns heller inga dokumenterade riktlinjer/rutiner på nämndnivå som tydliggör på vilket sätt privata utförare ska följas upp och kontrolleras.

Medlemsorganisationen *Skånes Kommuner* samordnar ett antal upphandlingar inom olika områden, däribland HVB och konsulentstöd till familjehem. För att få ingå bland dessa behöver respektive företag uppfylla de krav som ställts i upphandlingen. Vi har inom ramen för granskningen tagit del av *Ramavtal 20/27: HVB barn och unga 2021, Skåne, Halland, Kronoberg*. I detta framgår bland annat att Skånes Kommuner har rätt att göra uppföljningsbesök, såväl anmälda som oanmälda, i verksamheten. Verksamheten är skyldig att underlätta för och medverka i Skånes Kommuner uppföljningsarbete. Leverantören är skyldig att skyndsamt upprätta en åtgärdsplan och åtgärda de eventuella brister som Skånes Kommuner konstaterar vid uppföljning av ramavtalet. Vi har även tagit del av *Ramavtal Konsulentstöd till familjehem/jourhem 2024*. I detta framgår bland annat att verksamheten ska skicka månadsvisa skriftliga rapporter till uppdragsgivaren, med information om uppdragets fortskridande.

Vidare framgår att verksamheten ska ha rutiner som säkerställer att adekvata registerkontroller förs för att kontrollera personalens och alla (övriga personer i verksamheten) lämplighet. Enligt intervjuade sker majoriteten av placeringarna utifrån dessa ramavtal, även om det händer att avsteg i vissa fall behöver göras.

Intervjuade beskriver att även om ramavtal används för avrop vid externa placeringar, godkänns inte exempelvis konsulentstödda familjehem utan att förvaltningen själva utreder dem. Det innebär att själva familjehemmet utreds innan det blir aktuellt med placering av ett barn i hemmet. Däremot finns inga särskilda rutiner för Tingsryds kommun att följa upp själva företaget som föreslagit hemmet.

Bedömning

Säkerställer nämnden att det finns rutiner för uppföljning och kontroll av privata utförare?

Nej.

Vår bedömning är att det saknas rutiner för uppföljning och kontroll av privata utförare. En viss kontroll finns ”inbyggd” i ramavtalen via Skånes Kommuner, men i granskningen framkommer att det händer att avsteg görs från ramavtalet om behov av detta föreligger.

Mot bakgrund av lagens krav om att fullmäktige för varje mandatperiod ska anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare, vill vi rekommendera kommunstyrelsen att säkerställa att ett sådant program tas fram.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Tingsryds kommun genomfört en granskning av uppföljning av placerade barn och unga.

Granskningens syfte är att bedöma om arbete- och välfärdsnämnden bedriver en ändamålsenlig verksamhet vad gäller placeringar av barn och unga i hem för vård eller boende och i familjehem samt om det sker med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att arbete- och välfärdsnämnden **inte helt** bedriver en ändamålsenlig verksamhet med tillräcklig intern kontroll vad gäller placeringar av barn och unga i hem för vård eller boende och i familjehem.

Rekommendationer

Mot bakgrund av granskningsresultatet vill vi lämna följande rekommendationer till arbete- och välfärdsnämnden:

- Att säkerställa att upprättande av genomförandeplaner sker inom det tidsspann som de interna rutinerna medger.
- Att säkerställa att arbetet med kvalitetsledningssystemet fortsätter i syfte att leva upp till kraven i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.
- Att säkerställa en efterlevnad till lagens krav på att övervägande om behov av fortsatt vård sker minst var sjätte månad.
- Att säkerställa att överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad genomförs och dokumenteras i enlighet med gällande lagstiftning samt på det sätt som Socialstyrelsen framhåller - det vill säga att de skäl som talar för respektive emot en överflyttning av vårdnaden utförligt dokumenteras.
- Att överväga att utveckla den systematiska uppföljningen avseende verksamhetens stöd och insatser.

Revisionsobjekt i denna granskning är arbete- och välfärdsnämnden. Utifrån granskningsresultatet vill vi dock lämna följande rekommendation till kommunstyrelsen:

- Att säkerställa att ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare tas fram. Detta mot bakgrund av lagens krav om att fullmäktige för varje mandatperiod ska anta ett sådant program.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Säkerställer nämnden att det upprättas vårdplaner för de barn och unga som ska placeras?	<p>Ja</p> <p>Genomförd aktgranskning visar att vårdplaner finns upprättade i samtliga kontrollerade ärenden och att ingen av dessa, vid tidpunkten för granskningen, är äldre än två år. Enstaka avvikelser noteras exempelvis vad gäller att vårdplanen behöver upprättas innan nämnden beslutar om vård, men då detta skedde för en längre tid sedan gör vi i granskningen ingen mer omfattande värdering av detta.</p> <p>Vår aktgranskning är avgränsad till tio ärenden vilket gör att det inte med säkerhet går att uttala att resultatet är representativt för verksamheten totalt. Aktgranskningen ger dock en indikation i ljuset av aktuella bestämmelser på området.</p>	
2. Säkerställer nämnden att det upprättas genomförandeplaner för de barn och unga som placeras?	<p>Delvis</p> <p>Utifrån genomförd granskning är vår uppfattning att ett utvecklingsarbete gällande genomförandeplanernas förekomst och innehåll skett under de senaste två åren. Vår aktgranskning visar att genomförandeplaner finns upprättade i samtliga granskade ärenden. Enligt intervjuade finns en uttalad förväntan om att en genomförandeplan ska vara upprättad inom en månad från placeringsdatumet. Ingen av de kontrollerade planerna är upprättade inom det tidsspannet.</p>	
3. Säkerställer nämnden att det finns dokumenterade riktlinjer och rutiner i linje med lagstiftningens krav avseende uppföljning av enskilda placeringar?	<p>Delvis</p> <p>Vi konstaterar att det finns ett kvalitetsledningssystem som innehåller handläggningsprocessens olika delar, där det är möjligt att klicka sig vidare i systemet för att få del av styrande och stödjande material. Arbetet med kvalitetsledningssystemet är vid granskningstillfället dock pausat, i väntan på att den nya socialtjänstlagen träder i kraft. De stödjande dokumenten finns i dagsläget i en gemensam digital mapp. Vi har inom ramen för granskningen inte kunnat verifiera att det i den gemensamma mapp som i dagsläget används för att samla dokumenterat stöd i handläggningsprocessen finns några särskilda rutiner som beskriver uppföljning av enskilda placeringar, utöver processen i samband med överväganden/omprövningar av fortsatt vård (se mer i nästkommande kapitel).</p>	

4. Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningen krav på att överväganden om behov av fortsatt vård sker minst var sjätte månad?

Delvis

Vi konstaterar att det finns dokumenterat stöd i arbetet med familjehemsplaceringar, vilket bland annat innefattar överväganden/omprövningar.

Vår bedömning är att det inte fullt ut finns en efterlevnad till lagstiftningens krav på att överväganden om behov av fortsatt vård sker minst var sjätte månad. Utifrån genomförda intervjuer är vår uppfattning att det inom verksamheten dock upplevs finnas en god följsamhet till lagens krav på området. Vår aktgranskning visar dock att det förekommit vissa avvikelser.

Även om urvalet i vår aktgranskning är begränsat till tio ärenden och vi inte med säkerhet kan säga att resultatet är representativt för verksamheten totalt, ger det en indikation. Mot bakgrund av att lagens krav gäller samtliga ärenden vill vi rekommendera arbete- och välfärdsnämnden att fortsätta att arbeta för att överväganden och omprövningar sker inom lagstadgad tid.

Ett övervägande om behov av fortsatt vård syftar till att bedöma om vården fortsatt behövs samt hur den ska inriktas och utformas. Det är därför väsentligt ur såväl kvalitets- och rättssäkerhetsperspektiv som kostnadsperspektiv att sådant sker inom lagstadgad tid.

5. Säkerställer nämnden en efterlevnad till lagstiftningens krav på överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad?

Nej

Vi konstaterar att det finns en dokumenterad checklista som beskriver arbetet med överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad.

Utifrån vår aktgranskning och genomförda intervjuer är vår bedömning att det finns brister vad gäller dokumenterade överväganden avseende skäl till vårdnadsöverflyttning. Förutom variationer mellan tidpunkten i förhållande till placeringsdatum för då frågan om vårdnadsöverflyttning dokumenterats, visar vår granskning även att det förekommer skillnader i huruvida det framgår vilka skäl som talar för respektive emot en överflyttning av vårdnaden.

Genom en överflyttning av vårdnaden till familjehemsföräldrarna kan bättre möjligheter till kontinuitet och stabilitet i vården skapas. Det är viktigt att nämnden säkerställer att överväganden sker i enlighet med vad lagstiftningen anger, i syfte att ge förutsättningar för ansökan om överflyttning i de fall som detta är motiverat. Detta är väsentligt både för det enskilda barnets trygghet, men också för att nämnden ska kunna avsluta de familjehemsplaceringar där vårdnaden kan övergå till familjehemmet.

Vi rekommenderar arbete- och välfärdsnämnden att tillse att överväganden avseende om det finns skäl för att ansöka om överflyttning av vårdnad genomförs och dokumenteras i enlighet med gällande lagstiftning samt på det sätt som Socialstyrelsen framhåller - det vill säga att de skäl som talar för respektive emot en överflyttning av vårdnaden utförligt dokumenteras.

---

6. Säkerställer nämnden en tillfredsställande uppföljning av placeringar på aggregerad nivå?

Ja

Genomförd granskning visar att nämnden har en kontinuerlig uppföljning avseende placeringar på en övergripande nivå, genom exempelvis delårsrapporter, kvalitetsberättelse samt löpande information vid nämndens sammanträden.

Uppföljning på en övergripande nivå är väsentligt ur flera perspektiv, inte minst för att öka kunskaperna om de insatser som verksamheten erbjuder och hur väl dessa fungerar för de berörda barnen/ungdomarna. Socialstyrelsens Öppna jämförelser visar att socialnämnden inte genomfört individbaserad systematisk uppföljning avseende verksamhetens stöd och/eller insatser till enskilda. Socialstyrelsen framhåller i sitt analysstöd att avsaknad av arbete med sådan systematisk uppföljning kan begränsa verksamhetens möjligheter att vara en kunskapsbaserad verksamhet. Den nya socialtjänstlagen som gäller från och med 2025-07-01 lägger ett ökat fokus vid att insatserna ska vara kunskapsbaserade. Mot bakgrund av detta vill vi rekommendera arbete- och välfärdsnämnden att överväga att utveckla den systematiska uppföljningen avseende verksamhetens stöd och insatser.

---

7. Säkerställer nämnden att det finns rutiner för uppföljning och kontroll av privata utförare?

Nej

Vår bedömning är att det saknas rutiner för uppföljning och kontroll av privata utförare. En viss kontroll finns ”inbyggd” i ramavtalen via Skånes Kommuner, men i granskningen framkommer att det händer att avsteg görs från ramavtalet om behov av detta föreligger.

Mot bakgrund av lagens krav om att fullmäktige för varje mandatperiod ska anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare, vill vi rekommendera kommunstyrelsen att säkerställa att ett sådant program tas fram.

2025-08-28

Viktor Prytz

Uppdragsledare

Malou Olsson

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Tingsryds kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan beslutad 2025-04-24. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.